

KUNTOREMONTTIKURSSIT JA KUNTOUTUSRAHA

1. Kuntoremonttikurssin tavoitteet ja sisältö

Kuntoremonttikurssitoiminta on varhaisvaiheen kuntoutusta. Se on tarkoitettu niiden henkilöiden työkyvyn tukemiseen, jolle kuntoutus on tarpeen työterveyshuollossa havaittujen työ- tai ansiokykyongelmien perusteella. Kuntoremonttikurssien kuntoutustoiminnasta vastaavat terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) mukaiset terveydenhuollon ammattihenkilöt. Kuntoremonttikurssi on sisältönsä ja rahoituksensa osalta selkeästi erotettavissa ns. kuntoremonttilomasta, joka painottuu pääasiassa lomailuun, liikuntaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Kuntoremonttikurssin pituus on yleensä 5–7 vuorokautta, johon sisältyvät myös seuranta-päivät. Kurssin pituus voi olla myös edellä mainittua lyhyempi, jos kurssipäivistä muodostuu kuntoutuskokonaisuus, jolla voidaan tukea kuntoutujan työelämässä pysymistä.

Kuntoremonttikurssitoiminnan tavoitteena on

- ylläpitää työkykyä
- tukea työntekijän henkistä hyvinvointia ja työssä jaksamista
- ennaltaehkäistä työkykyä haittaavien oireiden syntymistä
- aktivoida osanottajia oman terveytensä vaalimiseen

Kursseilla

- haetaan *työkykyongelmat huomioon ottaen* tavoitteellisesti keinoja työssä jaksamisen parantamiseksi tukemalla henkistä ja fyysistä hyvinvointia
- selvitetään osallistujan työ- ja toimintakykyä ja niihin vaikuttavia terveys- ja muita tekijöitä pienimuotoisin suoritustestein ja tutkimuksin
- etsitään osallistujaa kiinnostava, suoritustasoa vastaava yksilöllinen liikunta-ohjelma omatoimisesti toteutettavaksi

Kuntoremonttikurssilla selvitetään kuntoutujan toiminta- ja työkykyä sekä terveydentilaa helppokäyttöisin yleisesti hyväksytyin ja käytetyin menetelmin, joita ovat esimerkiksi

- BDI, lyhyt 13-osiainen versio (mieliala), 10-osiainen versio (pystyvyyden tunne)
- EKG, verenpaineen mittausta, kehon painoindeksi ja rasvaprosentti
- polkupyöräergometritesti, 2 km:n kävelytesti, lihaskuntotestit

Kurssiin sisältyvissä alustuksissa käsitellään muun muassa

- ravintoa, liikuntaa, terveyttä ja terveysriskejä
- työergonomiiaa ja työn psyykkisiä kuormitustekijöitä

Ryhmäohjelma sisältää erilaisia liikuntamuotoja tai ryhmitöitä.

2. Kuntoremonttikurssin kustannukset

Työnantaja sopii kuntoremonttikurssin järjestämisestä yhdessä kurssin toteuttavan laitoksen kanssa. Osanottajat kurssille tulevat työpaikoilta työterveyshuollon suosituksesta.

Kurssikustannukset vaihtelevat. *Työnantajan tulee vastata osasta kurssin kustannuksista.* Sen lisäksi osasta kustannuksia voi vastata Raha-automaattiyhdistys lomajärjestöjen kautta tai kurssilainen itse. Työnantaja voi vastata kustannuksista myös kokonaisuudessaan.

Yrittäjän tulee osallistua kustannuksiin työnantajaa vastaavasti. Kela ei osallistu kurssikustannuksiin, vaan maksaa kurssin ajalta toimeentuloturvana kuntoutusrahaa siten kuin muistion kohdassa kolme esitetään.

3. Kuntoremonttikurssin ajalta maksettava kuntoutusraha

Kuntoutusajan toimeentuloturvasta säädetään Kelan kuntoutuslain (566/2005, KKRL) 18 §:ssä. Työnantajan järjestämän kuntoremonttikurssin ajalta maksetaan kuntoutusrahaa, jos mainitussa lainkohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Kuntoutusrahan oikeuttavan kuntoutuksen tarkoituksena tulee olla kuntoutujan työelämässä pysyminen, työelämään palaaminen tai sinne tulo. Kuntoutusrahan maksamisen yleisenä edellytyksenä on, että kuntoutus on tarpeellista ja että sitä annetaan jonkin Kelan kuntoutuslain 18 §:ssä mainitun säännöksen nojalla. Kuntoutusrahan myöntäminen kuntoremonttikurssin ajalta perustuu työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 ja 14 §:iin.

Seuraavassa käsitellään niitä keskeisiä edellytyksiä, joita kuntoremonttikurssiin liittyvän kuntoutusrahan ratkaisussa tulee ottaa huomioon.

Kuntoremonttikurssin ajalta voidaan maksaa kuntoutusrahaa, kun

- päätös kurssille osallistumisesta on tehty työterveyshuoltolain 3 §:ssä määriteltujen työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden määrittämän kuntoutustarpeen perusteella työterveyshuoltolain 12 tai 14 §:n nojalla ennen kurssin alkua ja kurssille on hakeuduttu työterveyshuollon ohjauksen ja neuvonnan kautta,
- kuntoremonttikurssin tavoitteena on kuntoutujan työelämässä pysyminen,
- kuntoremonttikurssia voidaan pitää kuntoutuksena; se vastaa sisällöltään kohdassa yksi (Kuntoremonttikurssin tavoitteet ja sisältö) kuvattua toimintaa,
- *kuntoutuja on kuntoremonttikurssin takia estynyt tekemästä työtään kokopäiväisesti; kuntoutusta pidetään kokopäiväisenä, jos se matkoineen kestää vähintään kuusi tuntia tai se muutoin tosiasiallisesti estää kuntoutujaa tekemästä työtä ja saamasta toimeentuloa kyseiseltä päivältä (KKRL 23 §),*
- työnantaja vastaa osasta kuntoremonttikustannuksia,
- kuntoutuspalveluja antavalla laitoksella on toiminnan edellyttämä terveyden huollon henkilökunta,
- suoritettavien testien tulkintaa varten kuntoremonttikurssilla on käytettävissä lääkäri,

- toiminta on lääketieteellisesti asianmukaista ja siinä otetaan huomioon potilasturvallisuus,
- kurssilla on kohderyhmän edellyttämä ensiapuvalmius ja henkilökunnalla on ohjeet tai tiedot ensihoitoon ohjaamisesta,
- kuntoremonttikurssilla käytettävät tilat ja laitteet ovat asianmukaiset,
- kuntoremonttikurssin järjestävällä palveluntuottajalla on lääninhallituksen lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseksi; luvan saanut terveydenhuoltopalvelujen ja/tai kuntoutuspalvelujen tuottaja voi toteuttaa kurssin muuallakin kuin omissa tiloissaan, jos kyseiset tilat laitteineen ovat kuntoutuksen kannalta asianmukaiset (laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990) 3 §),
- kurssilaisten majoitus voidaan järjestää eri tiloissa kuin itse kurssi.

Kuntoremonttikurssin ajalta ei voida maksaa kuntoutusrahaa silloin, kun

- työnantajan työterveyshuollosta vastaava henkilöstö on kuntoremonttitoiminnan toteuttajana osana työterveyshuoltoa joko työpaikalla tai sen ulkopuolella (kuntoremonttikurssin on oltava kuntoutusta, josta työnantaja maksaa muutoin kuin omien työntekijöiden palkkoina),
- kyseessä on kurssi, jonka rahoitukseen työeläkelaitos osallistuu (tällöin toimintaa voidaan pitää työeläkekuntoutuksena ja siltä ajalta saattaa olla mahdollisuus saada työeläkelainsäädäntöön perustuvaa kuntoutusrahaa) tai
- kuntoremonttikurssi toteutetaan ainoastaan viikonloppuisin.

4. Kuntoremonttikustannukset eivät kuulu työterveyshuollon korvauksen piiriin

Koska kuntoremonttikurssi on kuntoutuksena toteutettavaa toimintaa, se ei kuulu työterveyshuoltolain 12 §:n perusteella toteutettavaan työterveyshuoltoon eikä myöskään työterveyshuoltolain 14 §:n nojalla järjestettävään sairaanhoitoon ja muuhun terveydenhuoltoon. *Sairausvakuutuslain (SVL 1224/2004) 13 luvun nojalla työnantajalle korvataan vain työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia, joten kuntoremonttikurssista aiheutuneita kustannuksia ei sairausvakuutuslain perusteella korvata.*

5. Kela ei korvaa kuntoremonttikurssimatkoja

Koska kuntoremonttikursseja ei toteuteta Kelan kuntoutuslain nojalla, matkoja ei voida korvata Kelan kuntoutuksena.

Kuntoremonttikursseihin kuuluvat matkat eivät liity sairaanhoitoon. Näin ollen matkakustannuksia ei korvata sairausvakuutuslain nojalla.

Matkoja ei voida korvata myöskään työterveyshuoltona, koska kurssista aiheutuneet kustannukset eivät kuulu työterveyshuollon korvauksen piiriin.

6. Kuntoutusrahan hakeminen, maksaminen ja omavastuu aika

Kuntoutusrahaa haetaan Kelan toimistosta 4 kuukauden kuluessa kuntoremonttikurssin alkamisesta (KKRL 41 §). Hakemukseen tulee liittää ennen kuntoremonttikurssin alkamista tehty kirjallinen kuntoutuspäätös käyttämällä Kelan lomaketta numero KU 114 ("Ilmoitus

kuntoutuspäätöksestä kuntoutusrahan maksamista varten"). Tästä on käytävä ilmi suunnitelma kuntoremonttikurssin toteuttamisesta, kurssin maksaja(t), *työterveyshuollon suorittama kuntoutujan ohjaaminen kurssille*, kuntoremontin tarkoitus sekä arvio kustannuksista ja ajoituksesta (KKRL 43 § 2 mom.).

Haettaessa kuntoutusrahaa Kelaan on toimitettava myös kuntoremonttikurssia koskeva ohjelma, josta ilmenee kurssin sisältö (KKRL 43 § 1 mom.). Kurssin sisältö on oleellinen, kun ratkaistaan oikeutta kuntoutusrahaan.

Kuntoutusrahaa maksetaan kuntoremonttikurssiin osallistumisen ajalta jokaiselta arkipäivältä eli enintään kuudelta päivältä viikossa.

Kuntoutusrahan omavastuu-aika on noin viikon pituisen kuntoremonttikurssin ajalta kuntoutuksen alkamispäivä (KKRL 25 §). Kuntoremonttikurssiin sisältyvien kuntoutuspäivien ei välttämättä tarvitse yhdenjaksoisesti seurata toisiaan, jos ne kuuluvat samaan kuntoutusjaksoon ja muodostavat kuntoremonttikurssin toteuttamiseksi tarpeellisen kokonaisuuden. Kuntoutusrahaa voidaan siten maksaa myös yksittäisiltä arkipäiviltä.

Kuntoutusraha on kuntoremonttikurssin ajalta pääsääntöisesti yhtä suuri kuin sairausvakuutuslain mukainen päiväraha (KKRL 32 §).

7. Kuntoutusrahan maksaminen työnantajalle

Jos työnantaja maksaa kuntoremonttikurssille osallistuvalla henkilöllä kuntoutusajan palkkaa, kuntoutusraha maksetaan hakemuksesta työnantajalle.

Kuntoutusraha maksetaan työnantajalle samoin perustein kuin sairausvakuutuksen päiväraha silloin, kun työnantaja maksaa esimerkiksi sairausloman palkkaa (KKRL 47 § ja SVL 7 luvun 4 §). Kuntoutusrahan maksamisessa työnantajalle noudatetaan samoja tulkintaperiaatteita kuin sairausvakuutuksen päivärahan maksamisessa. *Kuntoutusrahan maksamisesta työnantajalle tulee olla sovittu joko työehtosopimuksessa tai työsuhteen ehdoissa muuten.*

Jos työntekijä osallistuu kuntoremonttikurssille vuosilomansa tai muun vastaavan vapaansa aikana, kuntoutusraha maksetaan hänelle itselleen, koska kyseisen ajan palkkaa ei pidetä kuntoutusajan palkkana.

Pekkas- tms. palkallisilta viikkovapaapäiviltä kuntoutusrahan maksaminen edellyttää työnantajan selvitystä palkanmaksusta ja sen perusteista.